

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Циклова комісія загальномедичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового медико-фармацевтичного коледжу

Наталія ТВЕРДОХЛІБ

«29» серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні циклової комісії загальномедичних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2025 р.

Голова ЦК Марія КОВАЛЬЧУК

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІКРОБІОЛОГІЯ»**

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я
Спеціальність: 223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма: Сестринська справа
Освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр
Професійна кваліфікація: сестра медична /брат медичний
Статус освітнього компонента: обов'язкова
Форма навчання: денна

Курс: 1

Семестр: 2

Обсяг кредитів ECTS: 3

Всього годин за навчальним планом: 90 год

-лекції 16 год

- практичні заняття 30 год

-самостійна робота студентів 44 год

-залік

Київ 2025

Розробник(-и)силабусу освітнього компоненту:

ФУРС Алла, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Викладач:

ФУРС Алла, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії

Протокол №1 від 28.08.2025 р.

Голова циклової комісії Марія КОВАЛЬЧУК

Силабус перевірено

«19» 08 2025 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Катерина КАРДАВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____
підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____
підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____
підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №_____
підпис *ПРИЗВИЩЕ Ім'я*

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Фаховий медико-фармацевтичний коледж

Назва освітнього компоненту	Мікробіологія
Викладач(-і)	ФУРС Алла
Портфоліо викладача	
Контактний телефон	
Електронна адреса	
Сторінка освітнього компоненту на сайті	
Консультації	вівторок, 15.30-16.30

1.Коротка анотація до освітнього компонента

«МІКРОБІОЛОГІЯ»

Обов'язкова навчальна дисципліна «Мікробіологія» є базовою складовою циклу професійної підготовки фахових молодших бакалаврів, одна з необхідних для вивчення спеціальних дисциплін. Програму дисципліни укладено відповідно до Державних стандартів гуманітарної освіти в Україні, освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра за всіма спеціальностями.

Мікробіологія наука надає здобувачам вищої освіти необхідні знання з медичної мікробіології, як базової науки, необхідні медичним сестрам у практичній діяльності для більш кваліфікованого надання допомоги хворим і для профілактики інфекційних хвороб. У програмі курсу з медичної мікробіології особливу увагу приділено практичним навичкам, які потрібні для медичної сестри під час роботи: взяття матеріалу від хворого та його транспортування до лабораторії, посіву матеріалу на живильні середовища, дотримання техніки безпеки під час роботи зі збудниками інфекційних хвороб. Предметом вивчення навчальної дисципліни є патогенні для людини мікроорганізми, а також умовно-патогенні, які здатні спричинювати захворювання людини лише за певних умов, при зниженні захисних сил макроорганізму

2. Мета: курсу «Мікробіологія» – формування у здобувачів освіти наукового світогляду значення мікроорганізмів в інфекційній та неінфекційній патології людини, принципи мікробіологічної діагностики, специфічної терапії та профілактики інфекційних захворювань.

3. Основними завданнями є:

- формування системи знань професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності;
- вивчення морфології та фізіології мікроорганізмів;
- використання методів мікробіологічної діагностики;

- розроблення етіотропної терапії та специфічної профілактики інфекційних захворювань людини.

Формат курсу: очний (offline).

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

інтегральна компетентність: здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

загальні компетентності: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові компетентності: здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці; здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічних норм, охорони праці та безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки; здатність проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості; здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності; здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя); здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

Оволодівши зазначеними вище компетентностями, здобувач освіти повинен знати: завдання медичної мікробіології на сучасному етапі; правила роботи в бактеріологічній лабораторії; класифікацію мікроорганізмів; морфологію, хімічний склад і фізіологію мікроорганізмів; дезінфекцію та стерилізацію; мати уявлення про методи бактеріологічних досліджень; мінливість мікроорганізмів; бактеріофаги, вчення про інфекцію; механізми передачі збудників інфекційних хвороб; термінологію щодо інфекційного процесу; вчення про імунітет, основні механізми формування імунної відповіді; короткі відомості щодо механізмів

передачі збудників, особливості збудника, патогенезу, діагностики та імунної відповіді при інфікуванні патогенними коками, енетробактеріями, збудниками особливо-небезпечних інфекцій, патогенними спірохетами, знати загальні властивості вірусів, їх класифікацію, шляхи боротьби з вірусними інфекціями; мати уявлення щодо імунопрофілактики.

повинен вміти: організувати робоче місце; виготовляти мазки-препарати з агарової і бульйонної культур; виготовляти мазки-препарати з патогенного матеріалу; фарбувати мазки простими і складними методами; визначати основні морфологічні і тінкторіальні властивості збудників інфекційних хвороб, працювати з імерсійним мікроскопом; проводити контроль стерилізації за допомогою фізичних, хімічних і біологічних тестів; аналізувати антибіотикограму; проводити взяття матеріалу для мікробіологічного обстеження хворих та санітарно-бактеріологічних досліджень; дотримувати правил техніки безпеки і охорони праці під час роботи з електроапаратурою, використання дезінфекційних речовин; дотримувати правил техніки безпеки, особистої гігієни і протиепідемічного режиму під час взяття патогенного матеріалу та під час роботи з ним.

6. Тривалість курсу: 90 год. (3 кредити ECTS), з них 46 год. аудиторної роботи, 44 год. самостійної роботи.

7. Статус освітнього компонента: обов'язкова.

8. Пререквізити: Навчальна дисципліна «Мікробіологія» базується на попередніх знаннях з біології (з основами генетики), біохімії, біофізики, анатомії та фізіології людини. Необхідними пререквізитами є розуміння будови клітини, метаболізму, молекулярних основ спадковості та базові навички роботи з мікроскопічною технікою.

9. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Списування при оцінюванні успішності здобувача освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем освіти здійснюється згідно з встановленим в коледжі графіком відпрацювань пропущених занять. Здобувачі освіти

зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених коледжем для виконання видів письмових робіт з освітнього компонента. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітнього компонента (апеляцій). Здобувачі її освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітнього компонента, отриманої під час контрольних заходів.

10. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна (денна)						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		лекції	Практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійні		лекції	Практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальна мікробіологія												
Тема 1.1. Вступ до мікробіології. Морфологія і фізіологія мікроорганізмів	8	2	2			4						
Тема 1.2. Мікроби і навколишнє середовище. Генетика і мінливість мікроорганізмів. Бактеріофаги. Антибіотики.	8	2	2			4						
Тема 1.3. Вчення про інфекцію	5	1	-			4						
Тема 1.4. Вчення про імунітет	14	1	4			8						
Разом за змістовим модулем	35	6	8			20						
Змістовий модуль 2. Спеціальна мікробіологія												
Тема 2.1. Патогенні коки	8	2	2			4						
Тема 2.2. Збудники кишкових інфекцій. Умовно-патогенні бактерії	7	1	2			4						
Тема 2.3. Збудники особливо небезпечних інфекцій (ОНІ)	7	1	2			4						
Тема 2.4. Збудники повітряно-краплинних бактеріальних інфекцій	8		4			4						
Тема 2.5. Патогенні клостридії. Неклостридіальні анаероби. Патогенні спірохети	8		4			4						
Тема 2.6. Рикетсії. Хламідії. Мікоплазми. Патогенні гриби	8		4			4						
Разом за змістовим модулем	46	4	18			24						

Змістовий модуль III. Віруси										
Тема 3.1 Загальні властивості вірусів. РНК та ДНК-геномні віруси.	16	4	4			8				
Разом за змістовим модулем	16	2	4			8				
Усього годин	90	16	30			44				

11. Форми і методи навчання

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття; самостійна робота студентів (СРС); консультації.

Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання; словесні та наочні – під час лекційних занять та консультацій, практичні – під час практичних та самостійних робіт.

Зважаючи на актуальність проблеми модернізації змісту освіти, варто надавати перевагу інтерактивним методам подання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій при вивченні того чи іншого мовного комунікативно-фахового явища; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до виробничих ситуацій; виконання евристичних вправ; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» тощо; спонукати здобувачів освіти до використання комп'ютерних технологій, що оптимізує, інтенсифікує освітній процес, адже є не тільки джерелом навчальної текстової та відеоінформації, а й дає можливість конструювання, відтворення певних виробничих ситуацій, у яких реалізуються здобуті теоретичні знання, набуті практичні навички з професійної мови зокрема.

12. Види та форми контролю:

Поточний контроль

Контроль знань на кожному занятті: усне та письмове опитування.

Контроль змістових модулів: усне та письмове опитування.

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю.

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Семестровий контроль

Форма семестрового контролю: залік

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг не менше 36 рейтингових балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю, відсутність

невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

13. Оцінювання знань

Протягом вивчення освітнього компонента всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Підсумковий контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (кредиту). Вивчення освітнього компонента закінчується екзаменом.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем і питань, які студент опрацьовує самостійно і вони не належать до структури практичного заняття.

14. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

За національною шкалою

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Відмінний	5	Здобувач вищої освіти відмінно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
Добрий	4	Здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має достатні практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у викладенні теоретичного змісту або під час аналізу продемонстрованих практичних навичок.
Задовільний	3	Здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання

		практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, недостатньо оцінює факти та явища, що пов'язані з його майбутньою діяльністю.
Незадовільний	2	Здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

За 100-бальною(рейтинговою) шкалою

Максимальна кількість рейтингових балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100, в т. ч. за поточну навчальну діяльність – 60 балів, за результатами модульного контролю – 40 балів. Оцінка за освітній компонент виставляється як середня арифметична оцінка засвоєння всіх модулів і має визначення за системою ECTS та за традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модулю за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за бальною шкалою, у межах визначеної для теми кількості балів.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів.

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти

Під час контролю за змістовими модулями.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік.

Після закінчення вивчення модулю, поточна навчальна діяльність оцінюється шляхом додавання кількості балів, набраних студентом за змістові модулі. Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 60 балам. Мінімальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модулю, з додаванням балів за самостійну роботу, дорівнює 36 балам.

Оцінювання семестрового контролю здійснюється в межах від 24 до 40 балів.

Оцінка за освітній компонент А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Конвертація кількості балів за освітній компонент в оцінки за шкалою ECTS та національною шкалою

Бали	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно (зараховано)	A
82–89	Дуже добре (зараховано)	B
75–81	Добре (зараховано)	C
67–74	Задовільно (зараховано)	D
60–66	Достатньо (зараховано)	E
35–59	Незадовільно (незараховано)	FX
1–34	Не допущений	F

Оцінка з освітнього компоненту FX, F виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з освітнього компоненту після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання не більше 2 разів під час канікул та впродовж 2 (додаткових) тижнів після закінчення семестру за графіком, затвердженим директором.

Студенти, які одержали оцінку F по завершенню вивчення освітнього компоненту (не виконали робочу програму хоча б з одного модулю, або не набрали за поточну навчальну діяльність з модулю мінімальну кількість балів) повинні пройти повторне навчання за індивідуальним навчальним планом.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)

1. Мікробіологія як наука. Медична мікробіологія, її завдання в боротьбі з інфекційними хворобами.
2. Історія розвитку мікробіології. Вітчизняні вчені, їх внесок у розвиток науки.
3. Поняття про класифікацію мікроорганізмів. Вид як основна класифікаційна категорія.
4. Морфологія бактерій, їх розміри та основні форми.
5. Будова бактеріальної клітини.
6. Хімічний склад мікробної клітини.
7. Живлення мікроорганізмів, основні типи.
8. Дихання мікроорганізмів.
9. Ріст і розмноження мікроорганізмів.

10. Поживні середовища, класифікація, застосування.
11. Бактеріологічний метод дослідження, значення для діагностики інфекційних захворювань.
12. Поширення мікроорганізмів у природі. Роль води, повітря, ґрунту в передаванні інфекційних хвороб.
13. Мікрофлора організму людини.
14. Вплив чинників навколишнього середовища на мікроорганізми.
15. Стерилізація, основні види. Стерилізація медичного інструментарію, перев'язувального та хірургічного матеріалу, лабораторного посуду.
16. Дезінфекція. Дезінфекційні речовини, виготовлення дезінфекційних розчинів.
17. Поняття про антисептику та асептику.
18. Генетика мікроорганізмів. Генотипова і фенотипова мінливість.
19. Бактеріофаг, його природа та практичне застосування.
20. Поняття про антибіотики, їх походження, класифікацію. Застосування.
21. Побічна дія антибіотиків, методи її подолання.
22. Визначення понять “інфекція”, “інфекційний процес”, “інфекційна хвороба”.
23. Роль мікроорганізмів у розвитку інфекційних хвороб. Етапи розвитку інфекційного процесу.
24. Джерела інфекції, входні ворота, механізми та шляхи передавання.
25. Експериментальний метод дослідження, його застосування.
26. Імунітет, його види; неспецифічні і специфічні чинники імунітету.
27. Серологічний метод дослідження та його значення.
28. Імунодефіцитні стани. Імунний статус організму людини.
29. Вакцини — препарати для створення активного імунітету. Види вакцин, принципи виготовлення. Методи вакцинації. Ревакцинація.
30. Сироватки. Метод виготовлення і зберігання.
31. Поняття про алергію, її основні форми.
32. Анафілактичний шок. Стан анафілаксії та запобігання йому.
33. Сироваткова хвороба, її профілактика.
34. Діагностичні алергійні реакції, їх значення.
35. Патогенні коки. Загальна характеристика групи.
36. Стафілококи. Мікробіологічна характеристика. Хвороби, що спричинені стафілококами. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної діагностики стафілококових хвороб. Терапія.
37. Стрептококи. Мікробіологічна характеристика. Хвороби, що спричинені стрептококами. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної

діагностики. Терапія.

38. Стрептококи пневмонії (пневмококи). Мікробіологічна характеристика. Хвороби, що спричинені стрептококами пневмонії. Матеріал для дослідження, особливості взяття. Методи, лабораторної діагностики. Терапія.

39. Менінгококи. Мікробіологічна характеристика. Хвороби, що спричинені менінгококами. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної діагностики. Терапія.

40. Гонококи. Мікробіологічна характеристика. Хвороби гонококової етіології. Матеріал для дослідження, особливості взяття. Методи лабораторного дослідження. Терапія.

41. Родина кишкових бактерій. Загальна характеристика групи.

42. Ешерихії, мікробіологічна характеристика. Роль кишкової палички в організмі людини, діареєгенні кишкові палички. Матеріал для дослідження. Методи лабораторної діагностики ешерихіозів. Терапія.

43. Сальмонели. Мікробіологічна характеристика. Хвороби, що спричинені сальмонелами. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної діагностики. Терапія.

44. Шигели. Мікробіологічна характеристика. Хвороби, що спричинені шигелами. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної діагностики. Терапія.

45. Холерні вібріони. Мікробіологічна характеристика. Особливості роботи зі збудниками особливонебезпечних інфекцій. Патогенез холери. Матеріал для дослідження. Методи лабораторної діагностики. Терапія.

46. Коринебактерії дифтерії. Мікробіологічна характеристика. Патогенез, клінічні ознаки дифтерії, імунітет. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної діагностики. Специфічне лікування хворих на дифтерію, її профілактика. Терапія.

47. Бордетели — збудники коклюшу. Мікробіологічна характеристика. Патогенез, клінічні ознаки коклюшу, імунітет. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної діагностики. Специфічна профілактика коклюшу. Терапія.

48. Мікобактерії туберкульозу. Мікробіологічна характеристика. Патогенез, клінічна картина туберкульозу, імунітет. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Методи лабораторної діагностики. Специфічне лікування хворих на туберкульоз, його профілактика. Терапія.

49. Загальна характеристика збудників зоонозних інфекцій: чуми, туляремії, бруцельозу, сибірки. Взяття матеріалу для дослідження та заходи безпеки під час роботи зі збудниками особливо небезпечних інфекцій. Патогенез, клінічна картина зоонозних інфекцій, імунітет. Специфічне лікування хворих, профілактика.

50. Загальна характеристика патогенних клостридій. Особливості лабораторної діагностики ранової анаеробної інфекції — газової гангрени, правця. Особливості взяття матеріалу для дослідження і заходи безпеки. Специфічне лікування хворих і профілактика.
51. Мікробіологічна характеристика збудника ботулізму. Патогенез, клінічна картина ботулізму, імунітет. Особливості взяття матеріалу для дослідження. Специфічне лікування хворих, профілактика.
52. Загальна характеристика патогенних спірохет. Збудник сифілісу. Патогенез, клінічна картина сифілісу, імунітет. Особливості взяття матеріалу для дослідження в різні періоди хвороби. Методи лабораторної діагностики.
53. Короткі дані про збудників поворотного тифу і лептоспірозів.
54. Загальна характеристика рикетсій. Збудник висипного тифу. Патогенез, клінічні ознаки висипного тифу, імунітет. Взяття матеріалу і заходи безпеки. лабораторна діагностика. Специфічна профілактика.
55. Хламідії. Особливості морфології. Роль у патології людини. Патогенні види. Мікробіологічна діагностика. Препарати для лікування.
56. Мікоплазми. Особливості морфології, патогенні види. Роль у патології людини. Мікробіологічна діагностика. Препарати для лікування.
57. Мікробіологічна характеристика дерматомикозів (трихофітії, фавусу, мікроспорії, епідермофітії).
58. Мікробіологічна характеристика грибів роду *Candida*. Їх роль у патології людини. Методи лабораторної діагностики.
59. Віруси. Принципи класифікації і загальна характеристика.
60. Короткі дані про РНК-геномні віруси (грипу, сказу, епідемічного паротиту, кору, гепатиту А, поліомієліту, Коксакі, ЕСНО, кліщового енцефаліту).
61. Короткі дані про ДНК-геномні віруси (вірус натуральної віспи, герпес-віруси).
62. Короткі відомості про віруси гепатитів В і С. Особливості епідеміології. Патогенез хвороби. Методи вірусологічної діагностики. Специфічна профілактика.
63. Ретровіруси. Вірус імунодефіциту людини. Основні властивості. Епідеміологія. Вірусологічна діагностика СНІДу. Профілактика і лікування

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Слюсарев О.А. Збірник задач та тестів до складання іспиту та КРОКУ I з медичної біології: навчальний посібник / Слюсарев О.А., Усікова З.Л., Тур Я.В., Ракша-Слюсарева О.А. – Лиман: ДНМУ, 2025.- 193 с.

2. Барціховський В.В. Медична біологія: підручник / В.В. Барціховський, Шерстюк П.Я. – 5-е видання., 2024 .-328 с. ISBN: 978-617-505-994-4

3. Зайцева О.А. Біологія 6 – 11 класи у визначеннях, таблицях і схемах. Рятівник / О.А. Зайцева – Київ: «Ранок», 2023. – 128 с

3. Сабадишин Р.О., Бухальська С.Є. Медична біологія: підручник для студ.мед.закладів вищої та фахової передвищої освіти /3-тє вид. зі змінами та допов. – Вінниця: Нова книга, 2020. — 344 с.:

5. Романенко О.В. Медична біологія : посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич, О.В. Костильов; за редакцією О.В. Романенка. – 2-е . вид. – К. ВСВ : «Медицина», 2020. – 472 с. ISBN: 978-617-505-789-6

Додаткова література

1. Федонюк Я.І., Подобівський С.С. Самовчитель з дисципліни "Медична біологія": посібник. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2023. — 288 с

2. Кірк Е. Код людства. Дивовижна історія наших генів. Вид-во КСД. 2022 р.

3. Біологія і екологія (рівень стандарту): Підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти /Р.В. Шаламов, Г.А. Носов, М.С.Каліберда, А.В. Комісаров – Харків: Соняшник, 2019.-320с.:іл

4.Соболь В.І. Біологія і екологія (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти / В.І.Соболь. – кам'янець-подільський: фоп Сисин о.в.,2019.-256с.

5. Нвчальний посібник/С. М. Касян, В. О. Петрашенко, М. П. Загородній; за ред. д-ра мед. наук, проф. О. І. Сміяна. – Сумський державний університет, 2019. – 164 с. 2.

6. Саяк Н.О. Практикум з медичної біології: навч. посіб. — К.: Медицина, 2017. — 152

Інформаційні ресурси

1. Вісник проблем біології та медицини <https://vpbm.com.ua/ua/>

2. Світ медицини та біології. <https://womab.com.ua/ua/>

3. ЗАКОН УКРАЇНИ Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 35, ст.484). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#>

4. Національна наукова медична бібліотека України. <https://library.gov.ua/> 6. Plos Genetics <https://journals.plos.org/plosgenetics/>

5. Genetic science learning center. <https://learn.genetics.utah.edu/>

6. Medical laboratories portal. <http://www.medical-labs.net/category/parasitology>